

Raportowanie zrównoważonego rozwoju jako wyzwanie dla przedsiębiorstw XXI wieku

Wstęp

Globalizacja rynków finansowych i kryzys gospodarczy spowodowały intensyfikację orientacji przedsiębiorstw na budowanie zaufania społecznego i biznesowego. Kryzys znacząco zachwiał zaufaniem między partnerami gospodarczymi, a zwiększenie przejrzystości spółek pozwala na podejmowanie bardziej racjonalnych decyzji przez inwestorów oraz przyczyni się do odbudowania relacji między przedsiębiorstwem a wszystkimi interesariuszami, czyli każdą jednostką z którą styka się firma. Wraz z nowymi koncepcjami biznesowymi, zmianami trendów konsumenckich czy regulacjami środowiskowymi pojawiło się również szersze spojrzenie na publikowane przez przedsiębiorstwa dane. Do najczęściej wymienianych nowych koncepcji należą: społeczna odpowiedzialność biznesu oraz zrównoważony rozwój. Inicjatywom tym przyświeca wspólna idea - jednoczesne uwzględnianie ekonomicznej, społecznej i środowiskowej działalności przedsiębiorstwa wobec interesów całego jego otoczenia. Celem niniejszego opracowania jest omówienie koncepcji zrównoważonego rozwoju oraz znaczenie raportowania tej kwestii przez przedsiębiorstwa na całym świecie oraz w Polsce.

1. Koncepcja przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialnego

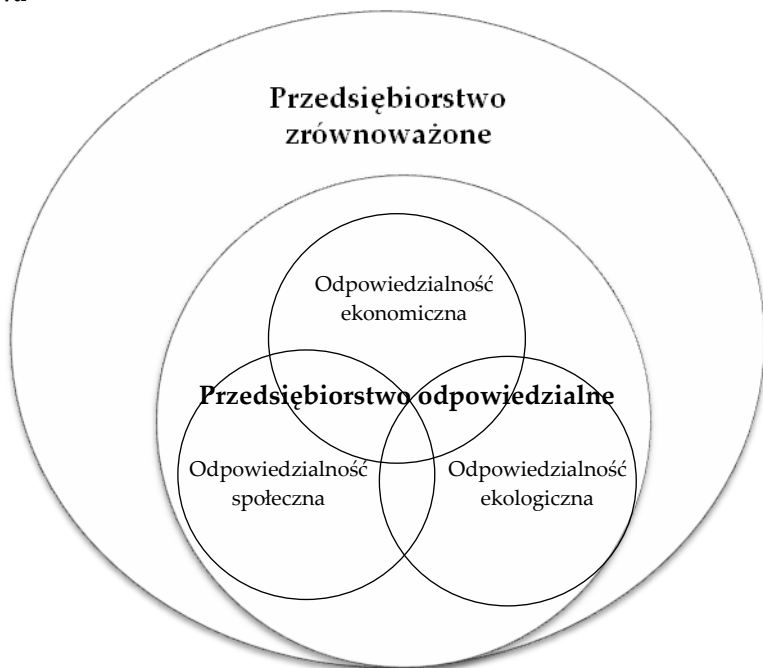
Organizacje coraz częściej dostrzegają, iż ogólna jakość życia zależy od decyzji podejmowanych przez wiele osób. Każdy podmiot gospodarczy ma wpływ na obszar wokół jakiego działa oraz to, że konsekwencje tych przedsięwzięć mają szeroki zasięg. Decyzje podejmowane przez dyrektorów, kierowników czy pracowników, o produkcji dóbr i usług, wyborze dostawców, zatrudnianiu nowych pracowników, warunki pracy, transport dowolnego typu, gospodarka odpadami, a także setki innych, rutynowych działań - wszystko to ma znaczenie ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.

* Mgr, Katedra Rachunkowości, Wydział Zarządzania, Uniwersytet Łódzki, jkaputa@uni.lodz.pl, 90-237 Łódź, ul. Matejki 22/26

Rosnące problemy społeczne i większa świadomość ograniczeń zasobów naturalnych skłoniło indywidualne osoby, a także organizacje prywatne i rządowe do żądania większej odpowiedzialności, przejrzystości i konkretnych działań w celu zabezpieczenia przyszłości [Global Reporting Initiative, 2012, s. 4-5]. Skutkiem tych roszczeń jest koncepcja społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa. Istota społecznej odpowiedzialności (CSR – ang. Corporate Social Responsibility) dotyczy połączenia ekonomicznej i etycznej odpowiedzialności firmy. Społeczną odpowiedzialność biznesu uściśla się jako koncepcję, w której na etapie budowania strategii przedsiębiorstwo uwzględnia interesy i ochronę społeczeństwa i środowiska, a także relacje z innymi grupami interesariuszy [Sabat, 2009, s. 9]. W polskiej literaturze przedmiotu CSR jest często zamiennie używane ze sformułowaniami takimi jak: zrównoważony rozwój (ang. sustainable development) czy ekorozwój, choć pojęcia te nie są tożsame. Zrównoważony rozwój ogólnie definiuje się jako rozwój zaspokajający potrzeby obce, bez pozbawiania przyszłych pokoleń możliwości zaspokajania ich potrzeb [Nowak, 2012, s.293]. Koncepcja zrównoważonego rozwoju bardzo wyraźnie wskazuje na trzy wymiary (zobacz rysunek 1), które będą stymulowały przedsiębiorstwo do wzrostu efektów działalności, przy jednoczesnym równoważeniu ich, czyli ekonomia, ekologia i społeczeństwo. Koncepcja CSR oraz koncepcja zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa w kwestii obszarów zainteresowania pokrywają się, dlatego taka zależność często prowadzi do stosowania pojęć zrównoważony rozwój i społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstwa jako synonimów. Społeczna odpowiedzialność biznesu opiera się na społecznym raportowaniu jako dialogu z interesariuszami na poziomie danej organizacji, a zrównoważony rozwój skupia się na tworzeniu wartości przy jednoczesnym przyjaznym zarządzaniu środowiskiem i kapitałem ludzkim.

W ostatnich latach, koncepcja zrównoważonego biznesu i CSR stały się modnym trendem nie tylko wśród wielkich korporacji, ale także w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, gdyż coraz bardziej przekonują się one do stosowania dobrych praktyk względem środowiska i społeczeństwa. Zrównoważony rozwój zaczął się „opłacać” przedsiębiorstwom, zarówno tym globalnym, jak i działającym na poziomie lokalnym.

Rysunek 1. Rozwój zrównoważony a społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstwa

Źródło: [Marriewiej, 2003, s.102].

W rezultacie rosnące oczekiwania społeczeństwa i innych władz zmusiły organizacje do szczegółowego i wielopoziomowego informowania otoczenia na temat działalności przedsiębiorstwa, a to spowodowało wzrost zainteresowania wszystkich grup interesariuszy nie tylko podjętymi czy też zadeklarowanymi działaniami, ale przede wszystkim efektami tych działań. Najbardziej znanym sposobem przedstawiania osiągnięć firmy są raporty z danymi finansowymi i pozafinansowymi, odnoszącymi się do zagadnienia zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa.

2. Przesłanki raportowania zrównoważonego rozwoju

Raportowanie danych o dokonaniach w obszarze społecznym, środowiskowym i ekonomicznym przedsiębiorstwa, daje przedsiębiorstwom możliwość poprawy polityki informacyjnej z otoczeniem oraz wpływa pozytywnie na relacje z inwestorami. Wzrost zadowolenia inwestorów jest najważniejszym celem tego typu raportów, jednakże to działanie powoduje także inne korzyści, ważne z punktu widzenia samej organizacji oraz jej otoczenia. Wśród najważniejszych powodów, dla

których firmy decydują się na raportowanie danych pozafinansowych wyróżnia się :

- 1) transparentność i chęć pokazania zaangażowania organizacji w różne inicjatywy społeczne i ekologiczne,
- 2) poprawa reputacji i wiarygodności dla inwestorów,
- 3) demonstracja zdolności do uczestnictwa w konkurencyjnych rynkach,
- 4) zrównoważone planowania działalności firmy,
- 5) pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów i reagowanie na nie,
- 6) tworzenie większej świadomości problematyki CSR oraz ułatwione wdrożenie zrównoważonego rozwoju.

Proces raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju uświadamia organizacjom ekonomiczne, społeczne i środowiskowe skutki jej działania. To często okazuje się pouczającą lekcją dla zarządzających i kierujących przedsiębiorstwem, dodatkowo wchodzi oni w dialog z interesariuszami na temat tych skutków. Proces takiego raportowania wymaga zmiany strategii i wyznaczenia nowych celów i aspektów najbardziej istotnych dla odzwierciedlenia spójności gospodarczej i środowiskowej organizacji. Raport zrównoważonego rozwoju pozwala firmom i organizacjom na przekazywanie informacji o zrównoważonym rozwoju w sposób, który jest podobny do sprawozdawczości finansowej, znanej już od wielu lat interesariuszom. Systematyczne raportowanie pozwala na porównywalność prezentowanych danych. Aby regularnie sporządzać sprawozdanie zrównoważonego rozwoju organizacja powinna określić cykl raportowania - program zbierania danych, komunikacji i reakcji. To oznacza, że ich wydajność jest monitorowana na bieżąco. Raporty społeczne są zatem ważnym krokiem w kierunku zmian w zarządzaniu organizacją w duchu zrównoważonej gospodarki - takiej, która łączy w sobie długoterminową rentowność i wypłacalność firmy ze sprawiedliwością społeczną i środowiskową.

Polityka informacyjna spółek jest także kształtowana przez wyzwania regulacyjne. Komisja Europejska w październiku 2011 opublikowała strategię na kolejne lata, w której ważnym założeniem jest poprawa ujawniania przez przedsiębiorstwa informacji dotyczących kwestii środowiskowych i społecznych. Planowany jest także wniosek legislacyjny w sprawie przejrzystości informacji dostarczanych przez przedsiębiorstwa we wszystkich sektorach, a dotyczących działalności środowiskowej i społecznej. Ponadto Komisja Europejska dąży do zapewnienia

nia przejrzystości i adekwatności systemu finansowego. Z pewnością Polska jako członek Unii Europejskiej również będzie musiała się dostosować do zmian w regulacjach europejskich. Wydaje się zatem, iż raportowanie kwestii zrównoważonego rozwoju stanie się nieodłącznym elementem raportów wszystkich przedsiębiorstw, nawet jeśli nie są one zainteresowane tym zagadnieniem.

3. Wytyczne GRI - kierunek dla raportowania danych pozafinansowych

Standardowe dane, które prezentowane są w rocznych sprawozdaniach finansowych, nie mierzą ani nie ujawniają gospodarczych, środowiskowych i społecznych skutków decyzji przedsiębiorstwa. Organizacja może zatem nawet nie być ich świadoma. Stąd pod koniec lat 90. XX wieku rozpoczęto prace nad spójnymi ramami dla raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju, opartymi na wskaźnikach pozafinansowych. Obecnie prym wśród organizacji tworzących takie ramy wiedzie Global Reporting Initiative (GRI), stowarzyszenie non-profit, którego działalność jest oparta na współpracy sieci interesariuszy [Sroka, 2012, s. 32] i wspierana przez Program Środowiskowy Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNEP). Pierwsze Wytyczne GRI opublikowano w 2000 roku (G1), drugą wersję wydano w 2002 (G2). Rada GRI wydała standard G3 (trzecia generacja Wytycznych GRI), który jest obecnie najczęściej stosowany do raportowania zrównoważonego rozwoju. W marcu 2011 roku wydano GRI G3.1, które zawiera rozszerzone wytyczne w zakresie praw człowieka, lokalnych oddziaływań społecznych i płci. Obecnie prowadzone są konsultacje społeczne na temat kolejnej, nowej generacji wytycznych GRI G4, publikacja została zaplanowana na marzec 2013.

Głównym celem raportu zrównoważonego rozwoju sporządzonego według GRI jest dostarczanie odpowiednio wyważonej informacji o efektywności organizacji dotyczącej zrównoważonego rozwoju, zarówno w aspekcie pozytywnym jak i negatywnym. Natomiast samo raportowanie w tym zakresie polega na: mierzeniu, ujawnianiu oraz ponoszeniu odpowiedzialności względem wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy za wyniki i wydajność w zakresie adresowania tych kwestii [GRI, 2009, s. 3]. Przedstawiona definicja to bardzo szerokie ujęcie, odnoszące się do ogólnie rozumianego raportowania, zintegrowanego w aspekcie ekonomicznym, środowiskowym i społecznym.

Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju GRI określają dwa, jednakowo istotne obszary:

- 1) zasady i wytyczne do raportowania,
- 2) standardowe informacje.

W pierwszej części przedstawiono Zasady raportowania i wytyczne dotyczące definiowania zawartości raportu, zapewnienia odpowiedniej jakości podanych w nim informacji oraz określenia zasięgu raportu [GRI, 2009, s. 10]. Według G3 do standardowych informacji takiego raportu należą:

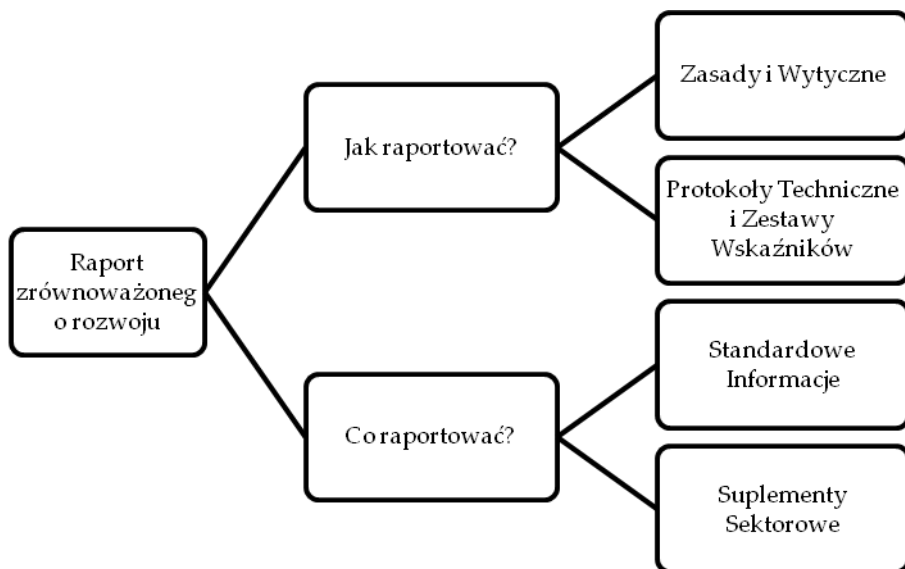
- 1) profil i strategia organizacji,
- 2) podejście do zarządzania,
- 3) wskaźniki wyników.

Standardowe ujawnienia są podstawą do sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju, z podziałem na trzy wymiary: społeczny, ekonomiczny i środowiskowy.

Raporty te są oparte na Ramowych Zasadach Raportowania GRI, czyli ogólnie przyjętych ramach określających raportowanie trzech, wyżej wymienionych aspektów funkcjonowania organizacji. Raport GRI zawiera części ogólne oraz szczegółowe, specyficzne dla danego sektora. Jaki wynika z rysunku 2, raport taki składa się z zasad i wytycznych, określających zawartość i odpowiednią jakość informacji podawanej w raporcie, a także standardowych informacji, stworzonych na bazie wskaźników. Dodatkami, również istotnymi z punktu widzenia raportowania są suplementy sektorowe, uzupełniające wytyczne o wskazówki i interpretacje pomocne w raportowaniu dla konkretnego sektora działalności organizacji. Natomiast protokoły techniczne dostarczają wiedzy na temat raportowania od strony technicznej.

Wytyczne raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju często podkreślają wyjątkowość procesu tworzenia ramowych zasad raportowania GRI, jako wielowymiarowych konsultacji prowadzących do dialogu wielu grup interesariuszy, a dokumenty poddawane są badaniom i kontrolom. Można zatem stwierdzić, iż raportowanie to jest procesem dynamicznym oraz narzędziem do tworzenia długoterminowej strategii przedsiębiorstwa.

Rysunek 2. Ramowe zasady raportowania GRI

Źródło : opracowanie własne na podstawie [Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju, 2009, s. 3].

Zakończeniem przygotowania raportu jest wybór Poziomu Aplikacji, czyli deklaracja przedsiębiorstwa, jaki osiągnęło poziom aplikacji Ramowych Zasad Raportowania GRI. Daje to czytelnikowi raportu klarowny pogląd, w jakim stopniu stosowano się do Wytycznych GRI, natomiast twórcom wyznacza plan wdrażania raportowania aspektów zrównoważonego rozwoju. Poziom aplikacji GRI charakteryzuje się trzystopniowym systemem, oznaczonym literami C, B, A. Wszystkie poziomy aplikacji zostały przyporządkowane do odpowiedniego kryterium raportowania, gdzie literą A został oznaczony najwyższy stopień aplikacji. Każdy poziom aplikacji został wzbogacony o oznaczenie „+”, przyznawane w przypadku weryfikacji raportu przez niezależny organ poświadczający. W każdym raporcie zrównoważonego rozwoju powinien znaleźć się schemat Poziomu aplikacji. GRI daje możliwość sprawdzenia raportu pod kątem poprawności zadeklarowanego Poziomu aplikacji przez GRI. Jednakże kontrola ta nie weryfikuje ani nie ocenia wartości, jakości i poprawności treści wykazanych w tym sprawozdaniu.

Ramy dla ujawniania informacji ekonomicznych, społecznych i środowiskowych są wyważone oraz wspomagają ocenę wyników i skut-

ków działań również w odniesieniu do międzynarodowych standardów i norm dotyczących zrównoważonego rozwoju m.in. takich jak: Global Compact, ISO 14001, SA 8000. Dlatego GRI uważane są za elastyczne dla większości przedsiębiorstw, niezależnie od ich wielkości, sektora czy lokalizacji.

4. Sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju - Polska na tle światowych trendów

Raportowanie zrównoważonego rozwoju było kiedyś postrzegane jako spełnienie moralnego obowiązku organizacji wobec społeczeństwa. Obecnie wiele firm na świecie uważa to za imperatyw biznesu, który zapewnia realizację wartości finansowych oraz napędza proces innowacji. Wydaje się zatem oczywiste, że firmy, które jeszcze nie raportują danych pozafinansowych, znajdują się pod znaczną presją podjęcia w najbliższej przyszłości takich działań. Będzie to istotne z punktu widzenia pozostania konkurencyjnym na rynku, ale także w kontekście redukcji kosztów oraz nowych możliwości biznesowych.

Rozwój raportowania zrównoważonego rozwoju doprowadził do wzrostu liczby raportów uwzględniających dane pozafinansowe. Badania przeprowadzone przez KPMG w 2011 roku potwierdzają to spostrzeżenie. KPMG zbadała 3400 firm z 34 krajów położonych na całym świecie, w tym 250 największych korporacji. Liderem raportowania CSR wśród regionów jest Europa, w której 71% przedsiębiorstw raportuje takie dane. Na drugim miejscu jest kontynent Ameryki Północnej i Południowej (69%), następnie region Bliskiego Wschodu i Afryki (61%), najgorzej w tym rankingu wypada Azja, gdzie mniej niż połowa firm zajmuje się raportowaniem zrównoważonego rozwoju. Państwa które prowadziły badania w 2008 dominują w raportowaniu kwestii zrównoważonego rozwoju. Mowa tutaj o Japonii i Wielkiej Brytanii, w których odpowiednio 99% i 100% publikuje taki raport. Interesujące są również wyniki badań KPMG przeprowadzone w krajach Skandynawskich, w których odnotowano znaczący wzrost firm raportujących kwestie CSR, dla przykładu: w Dani liczba ta wzrosła z 24% do 91%, a w Finlandii z 41% do 85% [KPMG, 2012, s. 6-10]. Do głównych przyczyn takiego stanu zalicza się rosnące oczekiwania społeczne oraz zaangażowanie polityki rządu w dziedzinie społecznej odpowiedzialności. Według omawianych badań 95% z 250 największych firm, z listy Fortu-

ne Global 500, obecnie sporządza sprawozdanie z odpowiedzialności korporacyjnej.

W świetle przedstawionych badań sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju w Polsce wypada stosunkowo słabo. GRI opublikowało bazę danych o raportach, które oparte są na wytycznych GRI wraz z indeksem GRI, ponieważ bez tego nie są one uznawane za raporty GRI. Tablica 1 przedstawia wykaz spółek, które sporządziły raporty według Wytycznych GRI w Polsce w latach 2006-2012. Zestawienie nie uwzględnia spółek, które funkcjonują na rynku polskim, ale są spółkami zagranicznymi, które raportowanie zrównoważonego rozwoju mają narzucone przez spółki macierzyste, funkcjonujące w innych krajach (np. GlaxoSmithKline Poland, Ringier Axel Springer Polska).

W Polsce pierwszy raport GRI pojawił się w 2006 roku i został wydany przez Telekomunikację Polską z wykorzystaniem suplementu sektorowego. Natomiast prawdziwy przełom w raportowaniu kwestii zrównoważonego rozwoju nastąpił w 2009 roku, kiedy to po raz pierwszy pojawił się raport G3, wraz z weryfikacją zewnętrzną oraz kontrolą GRI - mowa tu o raporcie BRE Bank. Wiele firm właśnie w 2009 roku po raz pierwszy opublikowało swoje raporty danych pozafinansowych, ponieważ właśnie w tym okresie pojawiło się tłumaczenie na język polski Wytycznych GRI G3. Kamieniem milowym w rozwoju polskiego CSR okazało się również utworzenia w listopadzie 2009 roku przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie indeksu Respect, czyli indeksu spółek odpowiedzialnych społecznie notowanych na GPW. Przedsiębiorstw, które wydały raport według Wytycznych GRI jest jedynie 17, dla porównania natomiast spółek notowanych na GPW jest 440 (dane na dzień 6.01.2013). Jest to rażąco niski poziom, w porównaniu z sytuacją panującą na innych rynkach w Europie.

Lata 2010-2011 prowadziły do zwiększenia liczby publikowanych raportów. Niestety tylko kilka spółek stara się co roku wydawać taki raport, a najczęściej stosowaną generacją Wytycznych GRI jest G3, (zaledwie dwie spółki stosują nowszą wersję Wytycznych G3.1.). Przedstawiono to w tablicy 1.

Tablica 1. Wykaz przedsiębiorstw sporządzających sprawozdania zrównoważonego rozwoju w latach 2006-2012

Organizacja	Sektor działalności	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Autostrada Eksploatacja	Inny	-	-	-	-	G3, A	G3, B	-
Autostrady Eksploatacja	Logistyka	-	-	-	G3, C	-	-	-
Bank Gospodarstwa Krajowego	Usługi finansowe	-	-	-	-	G3, C	-	-
Bank Millennium S.A.	Usługi finansowe	-	-	-	-	-	-	G3, C GRI
BRE Bank	Usługi finansowe	-	-	-	G3, B+, GRI	-	-	-
Budimex	Budownictwo	-	-	-	G3, C	G3, C	G3.1 B+	-
CEMEX Poland	Budownictwo	-	-	-	-	-	G3, B, GRI	-
Coca-Cola HBC Polska	Przemysł spożywczy	-	-	-	-	G3,	-	-
Danone Poland	Przemysł spożywczy	-	-	-	-	G3, C, GRI	G3, B+	-
Gaz-System S.A.	Przemysł paliwowy	-	-	-	-	-	-	-
Grupa Lotos	Przemysł paliwowy	-	-	-	G3, A	G3, A	G3, A	-
Górnośląska Spółka Gazownictwa	Energetyka	-	-	-	-	G3, C	G3, C	-

PGNiG	Energetyka	-	-	-	G3	G3	G3, B	-
PKN Orlen	Przemysł paliwowy	-	-	-	G3, B	G3	G3.1 , B	-
Pomorska Spółka Gazownictwa	Przemysł paliwowy	-	-	-	-	G3, C	G3, C	-
Telekomunikacja Polska	Telekomunikacja	G2, C	G2, C	-	-	-	-	-
Totalizator Sportowy	Inny	-	-	-	-	G3, B+, GRI	G3, A+, GRI	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie [GRI, 2012, dostęp dnia 20.12.2012]

Baza danych na temat raportów udostępniona przez GRI dostarcza także innych, szczegółowych danych m.in. o zastosowaniu przez organizacje suplementów branżowych czy innych norm (np. ISO) oraz deklarowaniu zintegrowanego raportowania danych finansowych i zrównoważonego rozwoju. Analizując dane GRI, można stwierdzić, iż zastosowanie suplementów sektorowych wśród polskich przedsiębiorstw jest rażąco niskie. GRI udostępniło też (w języku angielskim) suplementy dla branż takich jak: Usługi Elektryczne, Usługi Finansowe, Górnictwo i Metale, Organizacje Pozarządowe, Wytwórcy Żywności, Konstrukcje i Nieruchomości oraz Operatorzy Lotnisk, a suplementy w fazie tworzenia to: Organizatorzy Imprez Masowych, Media, oraz Ropa i Gaz. W tabelicy 2 zaprezentowano przedsiębiorstwa, które sporządzały raporty zrównoważonego rozwoju kolejno w latach 2010-2011.

Tablica 2. Sprawozdania zrównoważonego rozwoju polskich przedsiębiorstw – poziom aplikacji, weryfikacja oraz użycie suplementów branżowych

Organizacja	Poziom aplikacji		Weryfikacja poziomu aplikacji		Suplement sektorowy	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Autostrada Eksploatacja	A	B	własna	własna	N/D	N/D
Budimex	C	B+	własna	niezależna organizacja	N/D	N/D
Grupa Lotos	A	A	własna	własna	N/D	N/D
Górnośląska Spółka Gazownicza	C	C	własna	własna	N/U	N/U
PGNiG	N/Z	B	własna	własna	N/U	Usługi Elektryczne
PKN Orlen	N/Z	B	-	własna	N/D	-
Pomorskiej Spółki Gazownictwa	C	C	własna	własna	N/D	N/D
Totalizator Sportowy	B+	A+	GRI	GRI	N/D	N/D

Objaśnienia skrótów zastosowanych w tablicy 2:

N/D – nie dotyczy – brak opracowanych Suplementów Sektorowych

N/Z - niedeklarowany Poziom Aplikacji

N/U – niezastosowany Suplement Sektorowy

Źródło: opracowanie własne.

Jak można odczytać z powyższego zestawienia, tylko jedna spółka skorzystała z suplementu sektorowego. Głównych przyczyn tego działania należy szukać prawdopodobnie w barierach translacyjnych suplementów oraz niewystarczającym doświadczeniu sporządzających tego typu raporty. Do tej pory na język polski przetłumaczony został tylko jeden suplement, dla sektora organizacji pozarządowych (NGO). Trzeba zauważyć, iż sporządzanie każdego ze sprawozdań pociąga za

sobą koszty. Dodatkowo w przypadku sporządzania raportów na podstawie wytycznych wydanych w innym, niż obowiązujący w danym kraju języku nie może prowadzić do znaczącego ich wzrostu.

Na podstawie powyższych rozważań można sformułować wniosek ogólny. Sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju w Polsce staje się tematem ważnym, istotnym szczególnie dla dużych przedsiębiorstw. Jednak skala popularności tych raportów jest na tyle niewielka, iż mogą one nie być wystarczająco interesujące dla inwestorów, dla których najważniejsze są dane finansowe świadczące o możliwości przetrwania, rozwoju i generowania zysków przez przedsiębiorstwo.

Zakończenie

Działalność przedsiębiorstwa wpływa na społeczeństwo i środowisko, a problem ochrony środowiska czy przestrzegania praw człowieka dotyczy wszystkich organizacji. Są to istotne problemy dla całego świata, szczególnie w XXI wieku, ale czy są to wartości, które da się zmierzyć? Z pewnością i do pewnego stopnia tak, np. za pomocą poniesionych wydatków na inwestycje w ekologiczne działanie operacyjne przedsiębiorstwa czy liczbę zatrudnionych (ze społeczności lokalnej), w stosunku do istotnych wartości finansowych przedsiębiorstwa, np. zysku, kosztów działalności socjalnej, nakładów na szkolenia, opiekę zdrowotną itp. W celu raportowania tych danych niezbędna jest współpraca z pionem finansowo - księgowym, odpowiedzialnym za sprawozdania finansowe. Z dużym prawdopodobieństwem poprawa jakości raportowania społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw nastąpi poprzez, m.in.:

- 1) wprowadzenie obowiązku sporządzania sprawozdania z kwestii zrównoważonego rozwoju,
- 2) udoskonalenie standardów zrównoważonego rozwoju, będących zrozumiałe dla wszystkich,
- 3) udostępnienie suplementów dla wszystkich sektorów działalności,
- 4) współpraca między działami finansowo-księgowymi, a kadrą zarządzającą organizacji,
- 5) wprowadzanie dodatkowych poziomów ewidencji, pozwalających na uzyskanie danych potrzebnych do raportowania CSR,
- 6) obowiązek przeprowadzania zewnętrznego audytu sprawozdania, nie tylko pod kątem poprawności przyjętego poziomu aplikacji, a danych użytych do sporządzenia tego raportu.

Podjęcie działań w kierunku raportowania CSR będzie dla przedsiębiorstw dużym wyzwaniem, generującym dodatkowe koszty. W okresie kryzysu, czy spowolnienia gospodarczego, decyzja o wprowadzeniu raportowania zrównoważonego rozwoju powinna przez kierowników jednostek zostać dobrze przemyślana, z uważnym uwzględnieniem zagrożeń i szans, jakie niesie ze sobą raportowanie danych pozafinansowych.

Literatura

1. Bruner R.F., M.R. Eaker, R.E. Freeman, R.E. Spekman, E.O. Teisberg, Venkataraman (2006), MBA kompendium. *Nowatorska teoria i praktyka biznesu prosto z najbardziej prestiżowych kursów*, w: Gołaszewska – Kaczan U. (2009), *Zaangażowanie społeczne przedsiębiorstwa*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok.
2. *GRI Reports – List – 1999-2012* (aktualizacja – 10.12.2012), <https://www.globalreporting.org/Pages/resource-library.aspx?resPageNumber=9>, dostęp dnia 20.12.2012.
3. *KPMG International Survey of Corporate Responsibility Reporting 2011*, <http://www.kpmg.de/docs/Survey-corporate-responsibility-reporting-2011.pdf>, dostęp dnia 2.01.2013.
4. Nowak W. (2012), *Struktury informacyjne sprawozdań z równoważenia rozwoju przez przedsiębiorstwa klasy światowej*, w: *Współczesne nurty badawcze w rachunkowości*, Sobańska I., Kabalski P. (red), Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
5. Sabat A. (2009), *Spółeczna odpowiedzialność biznesu szansą na zrównoważony rozwój*, Region Świętokrzyski NSZZ „Solidarność”
6. Sroka R. (red) (2012), *Budowanie wartości spółki poprzez raportowania danych pozafinansowych ESG*, Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, Warszawa.
7. *Starting Points 1. G3.1. GRI Sustainability Reporting . A common language for a common future.*, <https://www.globalreporting.org/resource-library/Starting-Points-1-G3.1.pdf>, dostęp dnia 27.12.2012.
8. *Starting Points 2 G3.1 . GRI Sustainability Reporting. How valuable is the journey?*, <https://www.globalreporting.org/resource-library/Starting-Points-2-G3.1.pdf>, dostęp dnia 27.12.2012.
9. Van Marrewiejk M. (2003), *Concepts and definitions of CSR and Corporate Sustainability: Between Agency and Communion*, w: Gołaszewska –

Kaczan U. (2009), *Zaangażowanie społeczne przedsiębiorstwa*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok.

10. *Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju*, *Global Reporting Initiative* (2009), <https://www.globalreporting.org/resources/Polish-G3-Reporting-Guidelines.pdf>, dostęp dnia 10.12.2012.

Streszczenie

W ostatnich latach wydawanie raportów z danymi dotyczącym zrównoważonego rozwoju stało się dla wielu przedsiębiorstw sprawą istotną i potrzebną, m.in. ze względu na oczekiwania inwestorów oraz zmieniające się regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska. W artykule omówiono główne czynniki wpływające na rosnące zainteresowanie koncepcją zrównoważonego rozwoju. Poruszono problematykę społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa oraz jej cele i założenia, a także przedstawiono przesłanki do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju. Wskazano GRI jako wiodącą organizację zajmującą się zagadnieniem raportowania danych pozafinansowych oraz zaprezentowano poziom polskiej sprawozdawczości CSR na tle światowych trendów w tej dziedzinie.

Słowa kluczowe

zrównoważony rozwój, społeczna odpowiedzialność biznesu

Sustainable development reporting as a challenge for companies in 21st century (Summary).

In the last years the issue of data reporting on sustainable development has become for many companies very important and necessary, due to the expectations of investors and changes in legal regulations on environment protection. The article discusses the main factors influencing the growing interest in the concept of sustainable development. Addresses the issue of corporate social responsibility and its goals and objectives, and provides evidence for Sustainability Reporting. GRI has been identified as the leading organization dedicated to the issue of reporting non-financial data, and presents the level of Polish CSR reporting against the global trends in the field.

Keywords

sustainable development, corporate social responsibility